

BÜRKÜT

Türk Dünyası Dergisi

BÜRKÜT

Journal of Turkish World

www.burkutdergisi.com

Araştırma Makalesi

Makale Geliş Tarihi: 18.05.2024

Makale Kabul Tarihi: 21.05.2024

Akdaş, S. (2024). İhsan Deniz: Tam adlı eseri çerçevesinde açlık teması. *Bürküt Türk Dünyası Dergisi*, 3(1), 59-75.
<https://doi.org/10.....>

İHSAN DENİZ: TAM ADLI ESERİ ÇERÇEVESİNDE AÇLIK TEMASI*

Yüksek Lisans Öğrencisi Süleyman AKDAŞ

Yıldırım Beyazıt Üniversitesi s_akdas25@hotmail.com ORCID

Öz

İhsan Deniz 80 sonrası öne çıkan şairlerden olup farkı söyleyiş tarzı ve kendine has üslubuyla önce çıkan, şiirlerinde metafizik unsurların göze çarptığı bir şairdir. Bugüne dek şairin 15 şiir kitabı çıkmış, Yeni Şafak gazetesinde köşe yazarlığı yapmış, Bürde, Yönelişler ve İpek Dili Seçkisinde yazıları yayımlanmıştır. Bu çalışmada İhsan Deniz'in 2014 yılında Meserret Yayınları tarafından basılmış olan *Tam* adlı kitabı açlık teması çerçevesinde ele alınacaktır. İhsan Deniz'in şiirlerinde görülen başlıca temalar; aşk, ölüm, yalnızlık, yersiz-yurtsuzluk, herkesleşmek, hastalık ve doğa gibi temalardır. Şairin yayımladığı 12. kitap olan *Tam* adlı eseri ise açlık teması çerçevesinde örülmüştür. Şair açlığın maddi ve manevi yönlerine değinerek bunun sonucunda ortaya çıkan ruhsal durumu irdelemiştir.

Anahtar Sözcükler: İhsan Deniz, Tam, açlık, şiirde tema.

İHSAN DENİZ: THE THEME OF HUNGER IN THE STARVATION OF THE TAM

Abstract

İhsan Deniz is one of the prominent poets after 1980's, with his different style of expression and unique style, and with metaphysical elements in his poems. Until now, the poet has published 12 poetry books, worked as a columnist, in Yeni Şafak Newspaper and has articles have been published in Bürde, Yönelişler and İpek Dili Seçkileri. In this study, İhsan Deniz's book named "Tam" published by Meserret Publications in 2014, will be discussed within the framework of theme of starvation. The main themes seen in İhsan Deniz's poems are themes such as love, death, loneliness, homelessness and nature. The work titled "Tam" which is the 12th book published by the poet, is written in the framework of theme of the starvation. The poet makes the reader feel the material and spiritual consequences of hunger and the resulting spiritual state.

Keywords: İhsan Deniz, Tam, starvation, theme in poetry.

* Bu çalışma 2024 Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı Yeni Türk Edebiyatı Bilim Dalında, hazırlamakta olduğum "İhsan Deniz Şiirlerinin Tematik Açısından İncelenmesi" başlıklı yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

Giriş

İhsan Deniz 1960 yılında Bursa İnegöl’de dünyaya gelmiş ve 1980 sonrası Türk şiirinin gelişmesinde nitelikli eserler vermiştir. Şair kendi şiir anlayışı için “Modern, metafizik, avangard, elitist bir şiir idealine sahibim” (Öztunç, 2014, s. 43) demektedir.

İhsan Deniz, 8 Nisan 1960’ta bir cuma günü “salalar okunurken” dünyaya gelmiştir. Babası Faik Bey annesi ise Mübeccel Hanım’dır. Ailesi esasen Balkan göçmenidir. İlkokulu İstanbul’da, ortaokul ve liseyi Bursa’da okumuştur. 1980’de Kırıkkale Meslek Yüksek Okulu Elektrik Bölümü’ne kayıt yaptırıp ilk yılın ardından bu eğitimini yarıda bırakmıştır. 1982’de İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü Sistemantik Felsefe ve Mantık Ana Bilim Dalı’na girmiş, 1985’te felsefe bölümünde yüksek lisans eğitimi almaya başlamıştır. 1986 yılı içerisinde tez çalışmasını yarıda bırakarak askere gitmiş, 1988 yılında ise Bursa’ya yerleşip bu yıl içerisinde Asuman Hanım ile evlenmiştir. Yine bu yıldan itibaren “kayıp yıllarım” olarak nitelendireceği tekstil ticareti ile uğraşmaya, 2001 yılında ise Bursa Araştırma Kütüphanesinde yönetici olarak çalışmaya başlamıştır (Solak, 2016, s. 11-14).

Deniz’in sanat hayatına girişi ise 1980’de Bursa Marmara Gazetesi’nde ilk şiirlerini yayımlaması ile olmuştur. 1982’de “asıl şiirlerim” dediği çalışmaları Yönelişler Dergisi’nde basılmıştır. Ekim 1984’te ilk şiir kitabı *Mağara Külleri*, 1985’te ikinci şiir kitabı *Yalnız Sana Söylenen* yayımlanmıştır. 1986 yılında daktilo ile iki nüsha olarak yazdığı “Seninle Başlayan Dağ Uykularını” kaleme almıştır. 1986 Kasım’ında üçüncü şiir kitabı *Adımlarının Gizli Sokağı*, 1991 yılında ilk üç kitabını tek bir kitapta toplayarak *Şiirler* adlı kitabını yayımlamıştır. 1992 Ocak’ında dördüncü şiir kitabı *Perdeler* yayımlanmıştır. 1995 yılında İpek Dili Şiir Seçkisini çıkarmaya, 1996 yılında ise *Yeni Şafak* Gazetesi’nde “Hurûfât” başlığı altında haftalık yazılar yazmaya başlamıştır.

İpek Dili ve Yeni Şafak’taki bu yazılarında Türk şiirinin sorunlarına değinmiştir. 1998 yılında beşinci şiir kitabı *Gecediloldu*, 2002 yılında ise *Hurûfî Metal* adlı altıncı şiir kitabı yayımlanmıştır. 2003 Mart’ında Hece Dergisi adına özel dosya hazırlamıştır. 2004 yılında yedinci şiir kitabı *Bozgun Siperi*, 2005 Mayıs’ında ilk yedi kitabından müteşekkil *Buz ve Fire Toplu Şiirler* (1980-2005) yayımlanmıştır. 30 Nisan 2007’de Yeni Şafak’taki yazarlığından ayrılmıştır. Temmuz 2007’de *Daima Unutma* adlı yedinci şiir kitabı yayımlanmıştır. 2008 itibarıyla TRT 2’de yayınlanan “Sesler Kalır” adlı programın yayın danışmanlığını yapmıştır. 2009 Ocak’ında *Bahı-ı Siyâh* adlı dokuzuncu şiir kitabı, 2010 yılında 50 yaşında *Sırtlan Kayboldu* adlı onuncu şiir kitabı yayımlanmıştır. 2011 yılında Ahmet Hamdi Tanpınar Büyük Ödülü’ne layık görülmüştür. 2012 Ocak’ında *Suya Kanat* adlı on birinci şiir kitabı, 2014 Nisan’ında “açlık” deneyimi üzerine yazdığı *Tam* adlı on ikinci şiir kitabını yayımlanmıştır. 2015 Eylül’ünde Hece Yayınları tarafından şiirleri bir kez daha toplu olarak *Dut Ağacında (Toplu Şiirler 1980-2015)* olarak basılmış, 2021 Temmuz’unda ise on üçüncü şiir kitabı olan *Çehresi Ufkum* adlı eserini yayımlamıştır. Şair Temmuz 2022’de on dördüncü şiir kitabı olan *Kuşların Adasına* adlı kitabı yayımlamıştır. Son olarak ise 2023 yılında *Sırr-ı Kader* adlı eseri yayımlanmıştır.

İhsan Deniz, şiiri kendini arama ve bulma yolculuğu olarak değerlendirir. Kişi, kendine sorduğu sorular ile kendini aramaya başlar ve sorulara verdiği cevaplarla şiir üzerine sorduğu soruların cevaplarını verir. Her cevap bir anlamda yeni bir sorunun filizlenişi olurken her soruda yeni yeni cevap vererek bazen aynı soruya aynı cevaplar bazen aynı soruya bambaşka cevaplar ile yolculuğunu devam ettirir. Şairin, şiiri arama yolu kendini araması ile eş değer görülür. Şairin

aradığı şiir bir anlamda kendini bilmeye ve kendisi ile birlikte varlığı bilme, tanımlama ve anlama yolundaki sürece işaret eder (Kaplan, 2019, s. 93).

Deniz, şiirinde bir mekândan bahsedemeyişimiz nedeniyle şiirinde bir medeniyetten de bahsedilememektedir. Zira medeniyet bir mekân edimiyle ortaya çıkmaktadır. Deniz'in şiirinde mimari yoktur. Deniz'in şiirlerinde medeniyet olgusu ve geçmişin yerini mistik alan doldurmaktadır. Onun şiirleri baştan sonra mistisizm ile örülüdür. Deniz'in bir sevinç şairi değil, hüznün ve azap şairi olduğu söylenebilir. Bu tesirler de *Tam* adlı eserinde de fazlasıyla hissedilmekte ve eser baştan sonra bir yere ait olamama hissi uyandırmaktadır. "Tam" şiirinde okur kendisini herhangi bir mekânda hissedememektedir. Deniz'in şiiri yersiz yurtsuzdur (Kayıran, 2022, s. 76).

İhsan Deniz, poetik olarak Ahmet Haşim'in poetik çizgisini takip etmektedir. Deniz de şiirlerinde tıpkı Haşim gibi huzursuz, içe dönük, yaralı ve mutsuz bir tavır takınır. Her şeyin yolunda gittiği bir dünyada şairin eli şiir yazmaya çok nadir giderdi. Deniz'in şiirleri 'agnoisse' ya da farklı bir deyişle "melal" olarak ele alınabilir. Onu iyi bir şair yapan ve şiirini güçlü kılan onun sahip olduğu melal duygusudur (Karaca, 2022, s. 89). Leyla Arsal ise Deniz'in bu melale yatkın tutumu hakkında İhsan Deniz, yazdığı şiirlerde iyileşmediğini dile getirir. "Hâlini, durumunu ortaya döker saçar ancak bunu iyileşmek amacı ile değil söz söylemek amacı ile yapar. Kendisinin şiirlerine bakıldığında da aradan ne kadar zaman geçerse geçsin kaleme aldığı şiirlerdeki tutumu hep aynıdır. Saplantılı bir 'melal hâli' mevcuttur onda" (Arsal, 2022, s. 102). *Tam* adlı eseri de yine bu melal hâlinin akislerini taşımakta ancak açlık sonrası şair bu melalden kurtulabileceğini dile getirmektedir. Okura bunu açıkça söylemese de hissettirmektedir şair.

İdeolojik düşünce barındıran şiirlere "politik şiir", "siyasal şiir", "poème politique" de denir. Bu tür metinlerde şair daha çok başkaları tarafından önceden belirlenmiş ideolojik yaklaşımları, görüş ve değerlendirilme biçimlerini yansıtır. Şiirinde kendi bireyselliği, öznel duyguları ve ruhsal durumları en aza indirgenmiştir ve açık bildiriler sunup sloganlara yer verir. Bireysel değil, toplumsal coşkuyu öne çıkarır (Çetin, 2022, s. 37).

1950'li yıllara kadar Türk insanı hayatında önemli bir yer tutan şiir bu tarihten itibaren özellikle 80'li yıllara kadar toplumun gündeminden çıkmış gözükmemektedir (Çetin, 2012, s. 31). Bunun en önemli sebeplerinde biri de şiirlerin politika ve ideolojilere alet edilmesidir. Deniz ve çağdaşları ise şiiri siyasetten ve ideolojiden kurtarmak istemektedir.

İhsan Deniz; 60'lı ve 70'li yılların getirdiği ideolojik, şiirinin tabiatına ters, toplumsallıktan ve sanattan uzak olan şiir anlayışının aksine 80'li yıllarda çıkmış, şiiri özüne ve aslına döndürmüş bir şair ve sanatçıdır (Karcı, 2003, s. 75).

1980 darbesinin ardından Türk şiirinde daha önce görülmemiş bir döneme girilmiştir. Darbe sonrası dönemde çok farklı şiir anlayışları bir arada bulunmuş ve dönem sanatçıları politikadan ziyade sanata yönelmiştir.

Bu dönemde şiirinin gücünü metafizikten alan Deniz, Türk şiirindeki metafizik algısına aşama atlatmış ve bu alanın öncüsü hâline gelmiştir. Özellikle bu konuda kaleme aldığı "Metafiziksiz Şiir" başlıklı yazısı önemli bir kilometre taşıdır. Deniz bu yazısı ile 1960'lı ve 70'li yıllarda neredeyse tamamen materyalist bir hüviyete kavuşmuş şiire açıkça karşı çıkmıştır. Ona göre metafiziği olmayan şiir, şiir değildir (Asiltürk, 2022, s. 83).

Deniz'in şiirlerine baktığımızda aşk, ölüm, kaybolmuşluk, yersiz-yurtsuzluk, melal, herkesleşmek, yalnızlık ve yabancılaşmak temaları göze çarpmakta ve ilgi çekmektedir. Dünyaya kötümser bir pencereden bakan şairin şiirleri aynı zamanda metafizik bir duyuş da içermektedir. Deniz görülen ve duyulandan ziyade hissedilen ile kendini dile getirmektedir.

Ele aldığımız bu makalede ise *Tam* adlı eseri çerçevesinde açlık temasını işleyeceğiz. Deniz'in 2014 yılında Meserret Yayınları tarafından basımı gerçekleştirilen eser, şairin 12. şiir kitabıdır. Bu eserin içerisinde "Tam" başlıklı tek bir şiir bulunmakta ve 38 sayfa boyunca açlık teması işlenmektedir. Deniz, Mehmet Solak ile yaptığı söyleşide de bu eseri yazma sürecinde fiziki olarak da epeyce açlık çektiğini dile getirmektedir (Solak, 2016, s. 166-167).

Yine bu eseri ile ilgili olarak Mehmet Öztunç ile yaptığı söyleşide "Öncelikle ve özellikle dikkat çekmek istediği alan / izlek bakımından... Dahası dil sarfiyatı, şiirsel söylem, biçim, kullanım imkânları açısından olduğu kadar somut bireysel / toplumsal bir sorunu eşeleme bağlamında benim için 'özel' bir yönelim anlamı taşıyor." (Türk Dili, 2014, s. 43) ifadelerini kullanmaktadır. Deniz'in bu ifadelerinden yola çıkarak *Tam* adlı eseri ile ortaya koymak istediği şey öncelikli olarak edebiyat dünyasında bu tarz bir eser kaleme alınmış olmaması, "açlık" teması etrafında bir eser ortaya konmamış olmasıdır. Ancak Deniz'in tek derdi şiirin içeriği değildir. O biçimsel olarak da şiirin önce şiir formatında olması gerektiğini savunur. Yine şiirde kullanılacak olan dil ve üslup da şairin şiire hâkimiyeti konusunda önemli rol oynamaktadır.

Şair *Tam* adlı eserini yaz günlerini geçirdiği Kuşadası'nda kaleme almıştır. Şiirin yazılma sürecinde çevresinde tam bir sefahat dünyası sergilenmektedir. Deniz de böyle bir ortam içerisinde yaşantıları üzerine şiirini kaleme almıştır. Şair bu dönemde kendisini aç bırakarak nefisini ve kalemini terbiye etmiştir. Bu sayede hem ruhi dinginliği hem edebî başarıyı yakalamıştır. Deniz'e göre aç olan bir toplum daha huzurlu, daha sağlıklı ve daha ahlaklı olacaktır. Deniz'in eserleri kurgu değil, yaşantıları üzerine yazılmıştır.

Mehmet Solak (2015) ise bu eserler ilgili olarak "Kitap, Ebu Süleyman Daranî'ye ait 'Açlık, Allah'ın hazinelerindedir.' sözüyle kapıyor. Genel eğilimin aksine bu kez, baş kısma epigraf almamış şair. Belki de sondan başlamak gerekiyordur kitabı okumaya. Yani sondaki epigraftan sonra ilk dizeyi okuyarak: Açlık, Allah'ın hazinelerindedir" (s. 66).

Dinî mistisizmin de özellikle şiirin son bölümünde görüldüğü şiir için Deniz "Tam, yazdığım en kolay kitap oldu." (Solak, 2016, s. 110) demektedir. Şairin fikri ile fiiliyatı birbirini tutmuş olacak ki açlıkta kendisini daha canlı hissetmiş, daha velut bulmuş ve eserini kolayca kaleme alabilmiştir. Deniz açlıktan beklediği, istediği verimi tam olarak alabilmiştir.

Solak'ın kendisine yönelttiği bir soru üzerine Deniz, kitabın adının nereden geldiğini yahut neyi imgeliyor olabileceği hakkında okuyucuya bilgi ve ipucu da vermektedir. Eserde geçen *cû'* kelimesi Arapçada açlık demektir. Yine "tam" kelimesinin de *taam* kelimesinden evrilerek ortaya koyulmuş olabileceği üzerinde de durulmaktadır (Solak, 2016, s. 168).

Tam adlı eser form olarak incelendiğine ise satırlar arasında büyük boşluklar, büyük kısmı boş sayfalar ile karşılaşmaktayız. Deniz sayfaların büyük kısmını boş vererek, anlam bütünlüğü olan dizelerin arasında büyük boşluklar bırakarak görsel olarak da okuyucuya açıklığı hissettirmektedir. Okur bu eserde verilmek istenen mesajın farklı olgu olduğunu, bu boşlukların gelişigüzel değil, bir anlam çerçevesinde bırakıldığını anlamakta ve bunun üzerine gittikçe kendisini şiirin içerisinde bulmaktadır.

Açlık Teması Çerçevesinde *Tam*

Melal hâlinin hassasiyetine sahip olan İhsan Deniz, *Tam* adlı bu eserinde tek bir şiiri ele almakta ve biçim olarak farklı bir deneyim ortaya koymaktadır. Satırlar arasındaki uzunca boşluklar ve dizelerin sayfa başı, sonu veya ortasına konulması, okuyucuda şiirden çıkaracağı manadan başka formdaki bu boşluklar sayesinde açlık hissini görsel olarak da hissettirir.

Her metnin kendine özgü anlamı, anlatım biçimi ve hatta sesi vardır. Bazı metinler öğretmeyi, bazıları düşündürmeyi, kimileri sezdirip duygulandırmayı amaçlar (Aktaş, 2011, s. 16). Deniz'in bu eserindeki tutumu ise daha çok okuru düşündürmek ve onda belli başlı hisleri harekete geçirmek üzerinedir.

Tam adlı eser 2014 yılında Meserret Yayınları tarafından yayımlanmıştır.

“*Tam*” şiiri baştan sona tek bir şiirdir ve anlam bütünlüğü baştan sona aynı şekilde korunmaktadır. Biz ise bu çalışmamızda zaten anlam olarak bir bütünü veren bu şiiri daha ufak anlam parçalarına bölerek tahlil etmeye çalışacağız.

TAM

“O hâlde açlık kurtuluştur

sesi ve sol bileği tütün kokanlara.

O hâlde

Sesi ve sol bileği tütün kokanlar

kalbindeki oyuğu usulca kanatıp açlık

hissiyle doyarlar. Açken” (Tam, s. 7-10).

“Açlık kurtuluştur.” ifadesi; açlığın sadece fiziksel bir durum değil, aynı zamanda bir tür kurtuluş veya özgürleşme hâline dönüştüğünü ifade etmektedir. Bu, şairin açlığı sadece bir yoksunluk olarak değil, aynı zamanda bir tür özgürleşme ve kurtuluş olarak gördüğünü gösterir.

“Sesi ve sol bileği tütün kokanlar” ifadesi, şairin kendisinin de içerisinde bulunduğu bir gruba ve deneyimi temsil eder. Tütün kokusu, şairin ait olduğu bu grubu nitelendirir. Bu kısım, belirli bir sosyal çevreyi veya yaşam tarzını ifade eden bir metafor olarak ele alınabilir.

“Kalbindeki oyuğu usulca kanatıp açlık hissiyle doyarlar.” ifadesi, açlık hissini bir tür içsel boşluğu doldurduğunu ve bu boşluğun bir tür doyum ile doldurulduğunu ifade etmektedir. Bu; açlığın yalnızca fiziksel değil, aynı zamanda duygusal ve ruhsal bir deneyim olarak da algılandığını göstermektedir.

Tütün kokusu gibi somut ve okuyucunun aşına olduğu detaylar, okuyucunun duyularını harekete geçirerek şiire daha fazla derinlik katan bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır.

“kalpleri parlatır açlık

Filizleri parlatır

Harfleri parlatır.

Deriyi.

Ateşi.

Taşı. Toprağı.

Hayatı buzdan merdiven

Sanmayı” (Tam, s. 11-13).

“Kalpleri parlatır açlık.” ifadesi, açlığın bir tür temizleyici veya aydınlatıcı bir etkisi olduğunu göstermektedir. Açlık, insanların duygusal derinliklerine inmelerine ve içsel bir parlaklık kazanmalarına neden olabilmektedir. Yine dinî açıdan ele alınacak olursa bir tür tövbe etme yolu olarak da açlık ve beraberinde getirdiği rahatlama hissi verecektir.

“Filizleri parlatır.” İfadesi; büyüme, gelişme ve yeniden doğma gibi pozitif anlamlara gelmektedir. Açlık, bir şeyin yeniden doğuşunu, başlangıcını ve filizlenmesini simgelemektedir.

“Harfleri parlatır.” İfadesi; öğrenme, bilgi edinme ve dilin gücüne vurgu yapmaktadır. Açlık, Deniz tarafından insanların bilgi ve dil yoluyla daha zenginleştikleri bir deneyim olarak görülmektedir.

“Deriyi. Ateşi. Taşı. Toprağı.” İfadeleri; açlığın her şeyi hatta fiziksel varlıkları ve doğayı bile etkileyen evrensel bir güç olduğunu belirtmektedir.

“Hayatı buzdan merdiven sanmayı” ifadesi, hayatın zorluklarına ve soğukluğuna karşı bir uyanış veya farkındalık anlamına gelebilir. Bu, hayatın zorluklarını ve gerçeklikleri anlamada bir tür aydınlanma çağrısıdır. Okur açlık sayesinde hayatı daha fazla buzdan merdiven sanmayacak ve hayatla yüzleşecektir. Deniz tüm bunları tecrübe etmiş ve bir bağlamda okuruna da bunu tavsiye etmektedir.

Bu dizeler, açlığın sadece fiziksel bir yoksunluk olmadığını, aynı zamanda duygusal ve manevi bir deneyim olduğunu okura göstermektedir.

“Kolayca doyabilir açken

insan. Kolayca buz tutabilir.

Kolayca bağlanabilir.

Açken.

Henüz her şey

elde değilken.

Her şey henüz

Değilken.” (Tam, s. 13-14).

“Kolayca doyabilir açken insan.” ifadesi, bir paradoksa yol açmaktadır. Açlık durumunda olmanın, insanı doyurabilmesi fiziken mümkün değildir. Ancak burada ulaşılmak istenen doyum maddi değil, manevi bir doyumdur.

“Kolayca buz tutabilir. Kolayca bağlanabilir. Açken.” ifadeleri, açlığın ve diğer zorlukların insanın duygusal ve fiziksel durumunu nasıl etkileyebileceğini anlatan ironik bir ifadedir. Açlık, insanın donma veya bağlanma gibi olumsuz durumlarla karşılaşmasına neden olabilir.

“Henüz her şey elde değilken” ifadesi, bir bekleme veya eksiklik durumunu vurgulamaktadır. Bu ifade hayatta arzu edilen şeylere ulaşmanın veya tam anlamıyla doymanın zorluğuna işaret etmektedir.

“Her şey henüz değilken” ifadesi, belirsizlik ve belki de umutsuzluk duygularını arttırmaktadır. İnsanın arzularına veya hedeflerine ulaşmanın, tam anlamıyla doymanın henüz mümkün olmadığı bir zaman diliminden bahsedilmektedir.

Bu dizede, açlık, beklenti ve eksiklik gibi temalar bir araya getirilerek, hayatın karmaşıklığına ve insanın içsel çatışmalarına dair düşündürücü bir atmosferde yaratılmaktadır.

“İsınır

aradaki tek açlık bağı. Açlığa

kanarken. Açlıktan diller kanarken.

Açlıktan diller yanarken.

Açlıktan diller doyarken.

Açlıktan diller susarken.” (Tam, s. 14-15).

“İsınır aradaki tek açlık bağı.” ifadesi, açlığın şair ile açlık duygu durumu ile bağ kurduğunu ve güçlü bir etkiye sahip olduğunu ifade etmektedir. Açlık, şairin hayatına ve edebiyatına etkisini gittikçe yoğunlaştırmaktadır.

“Açlığa kanarken. Açlıktan diller kanarken.” ifadeleri, açlığın bir tür acı verici deneyim olduğunu ve bu deneyimin şairin sanat ve duygu dünyalarını etkilediğini vurgulanmaktadır. Aynı zamanda, bu ifadeler açlığın bir tür zorunluluk olduğunu belirterek, bir nevi bağlılık veya sadakat yaratıcı bir güç olduğunu da ifade etmektedir.

“Açlıktan diller yanarken. Açlıktan diller doyarken.” ifadeleri, açlığın hem olumsuz hem de olumlu etkilere neden olabilen karmaşık bir deneyim olduğunu gösteriyor. Açlık hem yokluğun hem de doymanın bir sembolü olarak kullanılmıştır. Açlık insanı fiziken yoksunluğa iterken manevi olarak doyuma ulaştırmaktadır.

“Açlıktan diller susarken” ifadesi, açlığın aynı zamanda sessizlik ve içsel bir huzurun bir ifadesi olduğunu ifade etmektedir. Belki de açlık, insanların içsel bir derinliğe ulaşmalarına ve sükûnet bulmalarına neden olacaktır.

“Açlıktan.

Açken.

Esas açken

ağlamalı insan.

Esas ağlarken.

Esas insanken.” (Tam, s. 17-18).

“Açlıktan. Açken. Esas açken.” ifadeleri, açlık durumunun temel bir duygu olduğunu ve şairin başına her ne gelecekse, doyuma her nasıl ulaşacaksa bu açlığın içerisinde ulaşacağını ifade etmektedir. Açlık, insanın içsel dünyasını etkileyen bir faktördür.

“Ağlamalı insan. Esas ağlarken. Esas insanken.” ifadeleri, bu durumu derinleştirmektedir. Bu dizeler; açlık durumunun insanın asıl, özgün ve en duygusal olduğu anlarda daha belirgin hâle geldiğini ifade etmektedir. Ağlamak ise açlığa ve hissettirdiklerine karşı oluşan içsel bir çıkış veya duygusal bir tepki olacaktır.

“Esas” kelimesinin tekrarı, şairin belirli bir durumu veya anı vurgulamak istediğini göstermektedir. Bu, açlık durumunun diğer durumlardan ayrı bir öneme sahip olduğunu belirtmektedir.

“Esas insanken” ifadesi, açlık halinin insanın asıl doğası veya gerçek benliği olduğunu ifade etmektedir. Açlık, insanın en temel ve içsel durumu olarak görülmektedir.

“Gözünü yummalı.

Soluğunu tutmalı. Açken.

Bir dirseği olduğunun farkına varmalı.

Bir nefsi olduğunun.

Bir diyaframı.

Karaciğer zarı.” (Tam, s.18-19)

“Gözünü yummalı. Soluğunu tutmalı. Açken.” ifadeleri, açlık durumunun bir tür farkındalık yaratıcı bir deneyim olduğunu vurgulamaktadır. Gözleri kapatma ve nefesi tutma içsel bir odaklanma ve bilinç artışını simgelemektedir.

“Bir dirseği olduğunun farkına varmalı. Bir nefsi olduğunun. Bir diyaframı. Karaciğer zarı. Göz pınarları.” ifadeleri, bedensel varlığına dikkat çekmektedir. Açlık durumuyla birlikte, insanın kendi varlığına dair bir farkındalığının artması gerektiğine işaret edilmektedir.

“Uykudan şişen hatıraları” ifadesi, açlık durumunun uyku ve hatıralarla nasıl ilişkilendirilebileceğini göstermektedir. Belki de açlık, geçmiş deneyimlere ve anılara odaklanmayı artıracaktır.

Şiirin dili, açlığın insanın bedeni ve zihni üzerindeki etkilerini somut ve detaylı bir şekilde tasvir etmekte etkili bir şekilde kullanılmıştır. Bu, okuyucunun açlığın içsel bir deneyim olduğunu daha iyi anlamasında ve açlık duygusunun okura geçmesinde etkili olacaktır.

Bu satırlarda, açlığın beden ve zihin üzerindeki etkilerine odaklanılmış ve bir tür içsel farkındalığın nasıl ortaya çıkabileceğini anlatılmıştır.

“Göz pınarları.

Uykudan şişen hatıraları.

Açlığa acıkırken

toplanır suyun bereketi.

Ekmeğin şerbeti.

Tuzun uzleti.

Kalp

atışının şiddeti.” (Tam, s. 19-21).

“Açlığa acıkırken toplanır suyun bereketi. Ekmeğin şerbeti. Tuzun uzleti.” ifadeleri, açlık durumundayken su, ekme ve tuz gibi açlığı giderecek olan maddelerin insana daha tatlı ve doyurucu, daha manalı geleceğini ifade etmektedir. Açlık, su, ekme ve tuz gibi temel unsurların önemini artırarak yaşamın temel bileşenleriyle nasıl bir bağ kurduğunu göstermektedir.

“Ekmeğin şerbeti. Tuzun uzleti.” ifadeleri, gıdaların açlık durumunda ne kadar değerli olduğunu vurgulamaktadır. Açlık durumunda basit gıdaların bile hayati önem taşıdığına ve bir tür zenginlik veya bereket sunduğuna işaret edilmektedir. Yine bu ifadeler ile ekmek ve tuzun dışında açlığın getirdiği duygu durumu ile ulaşılabilecek olan duygusal doyumların da daha doyurucu olacağı ifade edilmektedir.

“Kalp atışının şiddeti” ifadesi, açlık durumunun insanın içsel yaşamına etkisini ifade etmektedir. Açlık, sadece fiziksel bir durum değil, aynı zamanda duygusal ve içsel bir deneyim olarak tasvir edilmektedir.

Şairin dil kullanımı, açlık durumunu tasvir ederken ritmik ve etkileyici bir ton oluşturmayı hedeflemiştir. Bu, okuyucunun açlık durumunun çeşitli boyutlarını daha derinlemesine hissetmesine yardımcı olacaktır.

*“Şiddeti bastırır açlık. Aç
kalkar sofradan açlık. Aç
uyur. Aç buluşur. Aç dokunur.
Rüya aç.” (Tam, s. 21-22).*

“Şiddeti bastırır açlık.” ifadesi, açlığın insan üzerindeki etkilerinden birini vurgulanmaktadır. Açlık, şiddeti bastırmak veya sınırlamak için bir tür araç olarak tasvir edilmiştir.

“Aç kalkar sofradan açlık. Aç uyur. Aç buluşur. Aç dokunur.” ifadeleri, açlığın yaşamın çeşitli anlarında nasıl bir rol oynadığını göstermektedir. Açlık, sadece yemekle ilgili bir durum değil, aynı zamanda diğer yaşamsal faaliyetlerle de iç içe geçmiş bir deneyim olarak sunulmuştur.

“Rüya aç.” ifadesi, açlık durumunun insanın rüyalarını nasıl etkileyebileceğini ifade etmektedir. Açlık, bir tür düşünsel veya duygusal açıklık yaratarak rüyaların doğasını değiştirebilecektir.

Dizedeki kısa cümleler ve tekrarlar, açlığın çeşitli yönlerini vurgulamak için kullanılmıştır. Bu, okuyucuya belirli bir ritim hissi ve etki yaratma amacı taşımaktadır.

*“Aile bakışır.
Tek tek üyeler pencere
pervazına mihlanıp kalır.
Ufalandıkça büyür arada ruh.
Ufalandıkça arada.
Utandıkça uyanır arada ruh” (Tam, s. 23-24).*

“Aile bakışır. Tek tek üyeler pencere pervazına mihlanıp kalır.” ifadeleri, ailenin bireyleri arasındaki göz temasını ve birbirleriyle olan bağlarını vurgulamaktadır. Pencere pervazına mihlanmış gibi duran üyeler açlığın etkisinde tasvir edilmiştir.

“Ufalandıkça büyür arada ruh. Ufalandıkça arada.” ifadeleri, şairin aç kaldıkça iç dünyasının zamanla nasıl genişlediğini ve evrim geçirdiğini ifade etmektedir. “Ufalanmak” kelimesi, zorluklar veya deneyimler karşısında şairin kendisini nasıl geliştirdiğini ifade etmektedir.

“Utandıkça uyanır arada ruh.” ifadesi, utancın bir tür içsel bir uyanışa neden olduğunu vurgulamaktadır. Bu, utanç duygusunun bireyin içsel dünyasını ve kimliğini etkileyebilecek güçlü bir duygu olduğunu göstermektedir.

Dizedeki tekrarlar ve ritmik yapı, ailenin içsel dinamiklerini vurgulamak ve okuyucuya belirli bir atmosfer ve ton oluşturmak için kullanılmıştır.

“Ruh uyanır.

Aydınlanır.

Açken.” (Tam, s. 26-27).

“Ruh uyanır. Aydınlanır. Açken.” ifadesi, açlık durumunun sadece fiziksel bir yoksunluk değil, aynı zamanda içsel bir uyanışa ve aydınlanmaya yol açtığını da açıkça ifade etmektedir. Açlık; sadece bedeni değil, aynı zamanda ruhu etkileyen bir deneyim olarak algılanmaktadır.

“Açken” ifadesi, içsel uyanışın ve aydınlanmanın özellikle açlık durumunda gerçekleştiğini vurgulamaktadır. Açlık, insanın kendi iç dünyasına odaklanmasına ve derinleşmesine neden olan bir durum olarak ele alınmaktadır.

Dizedeki kısa ifadeler, açıklamaların doğrudan ve vurgulu bir şekilde sunulmasına katkıda bulunmuştur. Bu, okuyucuya hızlı bir etki ve duygusal bir yoğunluk hissi verecektir.

“Açken

suyu, hurmayı

sirkeyi

inciri ve zeytini saymazsak eğer

bu dünyada tadına varılacak

ne var?” (Tam, s. 27-29).

“Açken suyu, hurmayı, sirkeyi, inciri ve zeytini saymazsak eğer” ifadesi, açlık durumunda olan birinin temel besin maddelerine odaklanmasını ve bu besinleri değerlendirmesini anlatmaktadır. Bu gıda maddeleri, geleneksel olarak sağlıklı ve enerji veren besinler olarak kabul edilmektedir.

“Bu dünyada tadına varılacak ne var?” ifadesi, açlık durumunun bireyin tat alma deneyimini etkileyebileceğini ve temel gıdaların tadının bu durumda daha belirgin hâle geldiğini belirtmektedir. Bu, açlık durumunun duyuları ve algıları nasıl etkilediğine dair bir düşünce sunulmaktadır.

Dizedeki sade dil, konunun doğrudan ifade edilmesine ve okuyucuya hızlı bir etki bırakmasına katkıda bulunmuştur. Bu dize, açlık durumunda temel gıdalara odaklanmanın, açlık sırasında bireyin deneyimini nasıl şekillendirdiğini ifade etmektedir.

“Bu dünyada

ne var?

Açlık

koruyacak kalbin kelimelerini.

Kalbin kelimeleri.

Şifa

olacak.

Açlığı aç bırakacak.

Açlığı aç tutacak.

Açlığı.

Aydınlatacak.” (Tam, s. 29-33).

Bu dize, açlığın insanın içsel dünyasını nasıl etkileyebileceği ve açlık durumunda ruhsal bir şifa ve aydınlanmanın nasıl mümkün olduğu üzerine odaklanmaktadır.

“Bu dünyada ne var?” sorusu, yaşamın anlamını sorgulayan ve dikkat çeken bir ifade olarak öne çıkmaktadır. Bu, açlık durumunun bireyin düşünsel ve duygusal dünyasına nasıl etki ettiğine dair bir soru olarak da algılanabilmektedir.

“Açlık koruyacak kalbin kelimelerini. Kalbin kelimeleri. Şifa olacak.” ifadeleri, açlığın sadece fiziksel bir durum olmadığını, aynı zamanda kalbi ve ruhsal sağlığı bir şekilde koruduğunu ve şifalandırdığını ifade etmektedir. “Kalbin kelimeleri” içsel bir gücü, ifadeyi veya manevi zenginliği temsil etmektedir.

“Açlığı aç bırakacak. Açlığı aç tutacak. Açlığı.” ifadeleri, açlığın farklı yönlerini ifade eden ve belirli bir tema etrafında tekrarlanan bir yapı oluşturmaktadır. Açlık, aç bırakma ve aç tutma gibi ifadelerle belirli bir bağlam içinde değerlendirilmiştir.

Bu dizelerde, açlığın içsel bir gücü nasıl etkileyebileceği ve şifa sürecine nasıl katkıda bulunabileceği anlatılmaktadır.

Kalâlim

aç.

Denize

bakâlim.

Yosun köklerine (Tam, s. 33-35).

“Kalâlim aç. Denize bakâlim. Yosun köklerine.” ifadeleri, doğanın güzelliği ve doğallığına odaklanan basit bir çağrıyı içermektedir. Yine burada kullanılan “denize” ifadesi ile şair kendisini işaret etmektedir. Şahsını açken ele almak ve kendisini bu doğrultuda bulmak istemektedir Deniz.

“Denize bakâlim. Yosun köklerine.” ifadeleri, deniz ve yosun gibi doğal öğelerin ayrıntılarına odaklanmayı alegorik bir biçimde vurgulamaktadır. Deniz, genellikle sükûnet, sonsuzluk veya gizemle ilişkilendirilen bir semboldür. Yosun kökleri ise denizel yaşamın karmaşıklığını ve bağlantılarını temsil etmektedir. Bu bağlamda bakıldığında da şair yine kendisine işaret etmektedir.

Bu dizede, açık bir dil ve sade bir anlatım kullanılarak doğaya, özellikle de denize odaklanılıyor. Ancak buradaki deniz iki anlamlı kullanılmış ve yer yer alegori yapılmıştır.

Islak mendillere, kalorifer peteklerine.

Güneş haddelerine.

Yangın elbiselerine.

Gök bilyelerine.

Kabul törenlerine.

Refüze dileklerine.

Bakâlim.

Açlıktan.

Açken.

Açken. (Tam, s. 39-40).

Bu dizede, açlık durumunun çeşitli nesnelere ve durumlar aracılığıyla tasvir edilerek ifade edilmektedir.

“Islak mendillere, kalorifer peteklerine. Güneş haddelerine. Yangın elbiselerine. Gök bilyelerine. Kabul törenlerine. Refüze dileklerine.” ifadeleri, açlık durumunu anlatan çeşitli nesnelere ve durumlarla dolu bir dizi imgeden oluşmaktadır. Her biri, açlık durumunun farklı yönlerini ve etkilerini temsil etmektedir. Açlığın her durumda hayatımızda ve yanı başımızda olduğunu göstermektedir. Sıradan gözükken olayların dahi içerisinde açlık bağlamında çıkarılabilecek bir sonuç ve çıkarım görmektedir Deniz.

“Bakâlim. Açlıktan. Açken. Açken.” ifadeleri, bu çeşitli imgelerle tasvir edilen açlık durumuna vurgu yapar gibi tekrarlanmaktadır. Bu tekrar, açlık durumunun devamlılığına ve bireyin bu durumu sürekli olarak yaşamasına işaret etmektedir.

Dizedeki ifadeler, açlığın sadece fiziksel bir durum olmadığını, aynı zamanda insanın çeşitli deneyimlerini de etkilediğini göstermektedir. Açlık, imgeler aracılığıyla duygusal ve zihinsel boyutlarıyla ifade edilmiştir.

“Hz. Peygamber günde bir öğün yedi.” (Tam, s. 41).

Bu ifade, Hz. Muhammed’in günlük beslenme alışkanlıklarına dair bir bilgiyi ifade etmektedir. Hz. Muhammed sadece bir öğün yiyerek karnını tam doyurmaz, bu şekilde açlığı tecrübe etmiştir. Dinî anlayışa göre Hz. Muhammed’in yaptıkları faydalı görüldüğünden İhsan Deniz de bu yolda ilerlemek istediğini, tıpkı Hz. Muhammed gibi açlığı tecrübe etmek istediğini dile getirmektedir. Öte yandan Hz. Muhammed’in günde bir öğün yemesi, sade bir yaşam tarzını benimsemesini ve mütevazı bir beslenme alışkanlığını tercih etmesini de yansıtmaktadır.

Eserde bu dize içerisinde Hz. Muhammed’in adını barındırması dolayısıyla tek başına bir sayfada yer almaktadır. Şairin bu tutumu Hz. Muhammed’e duyulan saygıyı göstermektedir. Bu tutumun bir saygı gösterme şekli olduğunu sonraki sayfalarda kullanılan isimlerin birlikte kullanılmasından anlamaktayız.

Hz. Ebubekir altı gün bir şey yemezdi.

Hz. Ömer yedi veya dokuz lokma yedi. (Tam, s. 42).

Bu ifadeler, İslam’ın ilk dönemlerindeki önemli şahsiyetlerden Hz. Ebubekir ve Hz. Ömer’in beslenme alışkanlıklarına dair bilgiler içermektedir.

“Hz. Ebubekir altı gün bir şey yemezdi.” ifadesi, Hz. Ebubekir’in mütevazı bir beslenme alışkanlığına sahip olduğunu göstermektedir. Altı gün boyunca sadece bir öğün yemek yeme pratiği, oruçlu günlerde olduğu gibi kendini kontrol etme ve mütevazı bir yaşam tarzı benimseme amacını taşımaktadır.

“Hz. Ömer yedi veya dokuz lokma yerdi.” ifadesi, Hz. Ömer’in de sade bir beslenme alışkanlığına sahip olduğunu göstermektedir. Bu, her iki sahabe liderin de mütevazı bir hayat sürmeye özen gösterdiklerini yansıtmaktadır.

Bu iki halife de Hz. Muhammed’i kendisine rehber edinmiş, onun yolundan gitmişlerdir. Açlık bahsi geçen halifeler için de önemli bir yer tutmuş ve nefis terbiyesinde önemli rol oynamıştır.

Bu iki halifenin isimleri bir sayfada birlikte kullanılmıştır. Bunun sebebi şahsiyet olarak Hz. Muhammed’i daha yüksekte tutmaktan kaynaklanmış olsa gerektir. Hazreti Peygamber’den sonra halifeleri bu şekilde kullanıp sonraki sayfada İslam âlimlerini birlikte kullanması da bu iki isme duyduğu saygıyı ifade etmektedir.

Malik bin Dinar tam kırk sene süt içmedi, yaş hurma yemedi.

Musa el-Eşec yirmi sene öğütülmüş tuz tatmadı.

Ahmed bin Halife yirmi sene kana kana su içmedi.

Sırrî es-Sakatî otuz sene pekmeze batırılmış havuç yemedi.

Süfyan es-Sevrî’nin karnına üç gün üst üste bir şey girmezdi.

İbrahim bin Edhem’in karnına üç gün üst üste bir şey

girmezdi.

Abdullah bin Zübeyr yedi gün bir şey yemezdi.

Ebu’l-Cevza yedi gün bir şey yemezdi.

Muhammed bin Amr el-Karânî

Abdurrahman bin İbrahim Rühaym

İbrahim et-Teymî

Haccac bin Ferasife

Hâfız Âbid Misisî

Müslim bin Said Züheyr

Süleyman Havvas

Sehl bin Abdullah et-Tüsterî

İbrahim bin Ahmed el-Havvas

otuz gün

kırk gün aç dururdu. (Tam, s. 43-44).

Bu ifadeler, İslam tarihindeki bazı Müslüman âlimlerin ve zahitlerin (dünya nimetlerinden çekilenler) oruç ve mütevazı yaşam tarzlarına dair bilgileri içermektedir.

Burada Malik bin Dinar, Musa el-Eşec, Ahmed bin Halife, Sırrî es-Sakatî, Süfyan es-Sevrî, İbrahim bin Edhem, Abdullah bin Zübeyr, Ebu'l-Cevza, Muhammed bin Amr el-Karânî, Abdurrahman bin İbrahim Rühaym, İbrahim et-Teymî, Haccac bin Ferasife, Hâfız Âbid Misisî, Müslim bin Said Züheyr, Süleyman Havvas, Sehl bin Abdullah et-Tüsterî, İbrahim bin Ahmed el-Havvas gibi İslam âlimlerinin adları geçmektedir. Her biri farklı bir dönemde ve farklı coğrafyalarda yaşayan İslam âlimleridir.

İfadelerde, bu âlimlerin bazılarının uzun süreler boyunca süt içmedikleri, yaş hurma yemedikleri, öğütülmüş tuz tatmadıkları, kana kana su içmedikleri, pekmeze batırılmış havuç yemedikleri ve hatta otuz veya kırk gün boyunca aç kaldıkları belirtiliyor. Bu, bu âlimlerin oruç tutma ve dünya nimetlerinden çekilme konusundaki katı ve mütevazı yaşam tarzlarını yansıtmaktadır.

Zühd, dünya nimetlerine karşı bir çekilme ve mütevazı bir yaşam tarzı benimseme anlamına gelir. Bu âlimlerin bazılarının uzun süreler boyunca bir şey yememeyi tercih etmeleri, onların dünya hayatına karşı bir tür bağıllık eksikliği ve ahirete odaklanmaları olarak yorumlanabilir.

Deniz de kendisini aç bırakarak, kendisini açlığa vererek, açlığın getirdiği duygu durumları ile hayatı görmüş, şiirlerini kaleme almıştır. Şair dünyayı ve hayatı tıpkı kendisinden önce yaşamış İslam âlimleri gibi yaşamaya özen göstermiştir. Bu sayede madden aç kalsa da manen bir tokluğa kavuşmuş ve hayatı kendi içerisinde anlamlandırmıştır.

“Cû’.” (Tam, s. 45).

Cû kelimesi Arapça’da “açlık” anlamına gelir. Bu kelimenin kökü *câ* olup, “açlık çekmek” veya “aç olmak” anlamına gelir. Bu kelime, açlık durumunu ifade etmek için kullanılırken aynı zamanda geniş bir anlam yelpazesıyla de kullanılabilir, çünkü açlık sadece fiziksel bir durum değil, aynı zamanda manevi veya duygusal bir eksikliği de ifade edebilmektedir.

Şairin eserini bu kelime ile bitirmesi de son derece bilinçli bir tutumdur. Açlığı ifade eden “cû” kelimesi tek başına bir sayfada yer almaktadır. Bu kadar kısa bir kelimenin koca bir sayfaya mâl edilmesi açlık duygusunu ve karında oluşturduğu boşluğu okura daha iyi geçirmek için bilinçli bir tutum olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kitabın sonunda ise Ebu Süleyman Daranî’ye ait bir sözle kitabı noktalamaktadır Deniz:

“*Açlık Allah’ın hazinelerindedir.*”

İfadesi eserin ve açlık temasının bağlamına uygun olarak zorluklar, sıkıntılar ve açlık durumu karşısında gösterilen sabrın ve dayanıklılığın manevi bir değerlendirmesini ifade etmektedir. Şaire göre insanların bu tür zorluklarla baş etme, manevi büyüme ve Allah’a yakınlaşma sürecine katkıda bulunacak, şahsın gerçek benliğini bulmasını sağlayacaktır.

Kitabın genel teması, mesajı ve içeriği, Ebu Süleyman Daranî’nin sözünün kitap içindeki yerini anlamak konusunda oldukça önemli bir yer tutmaktadır. Daranî’ye göre açlık, Allah tarafından bahşedilmiş bir lütuftur. İnsanoğlu açlık tecrübesi ile çevresine ve kendisine olan bakış açısını değiştirecek, manen daha huzurlu ve daha yüce bir insan olacaktır. İnsanı her yönden geliştiren açlık Deniz’i de bir şair olarak bulunduğu konumdan daha ileri bir konuma taşımıştır. Tecrübe ettiği açlık sayesinde hem sanatı güçlenmiş hem de dünyayı anlamlandırma biçimi değişmiştir. Bu sayede Deniz ortaya koyduğu şiirlerde yüksek sanat seviyesini yakalayabilmiştir.

Kitabın arka kapağında “Açlık koruyacak kalbin kelimelerini.” ifadesi yer almaktadır. Bu söylemi ile şair açlık hissini içinden geçen sözleri, duygularının ve sözlerin samimiyetini koruyacağını ifade etmektedir. Açlık sayesinde şair kendisini terbiye edecek, saflığını korurken sanat seviyesini de yükseltecektir.

Sonuç

Bu çalışmada gerek anlam örüntüsü gerekse biçimsel deneme ve tutumu sonucu farklı okumalara açık olan İhsan Deniz şiiri, *Tam* adlı eseri çerçevesinde açlık teması bağlamında incelenmiştir.

Kapalı bir anlatım ve üsluba sahip olan İhsan Deniz şiiri, okuruna her okumada farklı bir anlam alanı açmakta, okur şiirden hangi vitamini almaya hazır ise onu almaktadır. *Tam* adlı eseri ise şairin açlığı deneyimlediği süreçte, açlık izleği çerçevesindeki şiirlerden oluşmaktadır.

Eserde yoğun olarak verilmiş olan satırlar arası boşluk, okura açlık hissini geçirme gayesi taşıyarak bir boşluğa bakma izlenimi verir. Bu sayede okur hem şiiri okuyarak bir anlam dünyasına girmiş hem de şekil itibarıyla şiiri henüz okumadan bile sırf görüntüsü dolayısıyla açlık ve boşluk hislerini paylaşacaktır.

Kaynaklar

- Aktaş, Ş. (2011). *Şiir tahlili -teori ve uygulama-*. Akçağ.
- Arsal, L. (2022). İhsan Deniz şiir ontolojisinin diyakronik evrimi. *Hece Dergisi*, 304.
- Asiltürk, B. (2022). Metafiziğin son sesleri ve İhsan Deniz şiiri. *Hece Dergisi*, 304.
- Çetin, N. (2012). *Şiir incelemeleri*. Akçağ.
- Çetin, N. (2022). *Şiir çözümleme yöntemi*. Akçağ.
- Deniz, İ. (1984). *Mağara külleri*. Üç Çiçek.
- Deniz, İ. (1985). *Yalnız sana söylenen*. Bürde.
- Deniz, İ. (1986). *Adımlarımın gizli sokağı*. Şiir Atı.
- Deniz, İ. (1991). *Şiirler*. Bürde.
- Deniz, İ. (1992). *Perdeler*. Bürde.
- Deniz, İ. (1998). *Gecediloldu*. İz.
- Deniz, İ. (2002). *Hurûfî melal*. Hece.
- Deniz, İ. (2004). *Bozgün siperi*. Şule.
- Deniz, İ. (2007). *Daima unutma*. Sır.
- Deniz, İ. (2009). *Baht-ı siyâh*. Asa.
- Deniz, İ. (2010). *Sırtlan kayboldu*. Asa.
- Deniz, İ. (2012). *Suya kanat*. Mühür.
- Deniz, İ. (2014). *Tam*. Meserret.
- Deniz, İ. (2021). *Çehresi ufkum*. Mevsimler.
- Deniz, İ. (2022). *Kuşların adasına*. Mevsimler.

- Deniz, İ. (2023). *Sırr-ı kader*. Mevsimler.
- Kaplan, M. (2019). *İhsan Deniz'in şiir poetikası*. Uludağ Üniversitesi.
- Karaca, A. (2022). Melalî bir şair İhsan Deniz. *Hece Dergisi*, 304.
- Karcı, R. (2003). Şiirler ve şairler: İhsan Deniz. *Hece Dergisi*, 75.
- Kayıran, Y. (2022). İhsan Deniz'in şiiri; yersiz yurtsuzun mistik şiiri. *Hece Dergisi*, 304.
- Öztunç, M. (2014). İhsan Deniz ile söyleşi. *Türk Dili Dergisi*, 754.
- Solak, M. (2015). Bitmeyen siret; Bozgun Siperi'nden Tam'a. *Hece Dergisi*, 227.
- Solak, M. (2016). *İhsan Deniz sevgilimdir yazdığım her şiir benim*. Cümle.

Extended Abstract

Introduction:

İhsan Deniz, a prominent poet of post-1980 Turkish literature, is known for his unique style and metaphysical elements in his poetry. This study focuses on his 12th poetry book, "Tam," published in 2014, which centers around the theme of hunger. This extended abstract aims to provide a comprehensive overview of the research conducted on this theme within Deniz's work.

Purpose:

The primary objective of this research is to explore the theme of hunger in İhsan Deniz's poetry, particularly in his book "Tam." The study examines how Deniz portrays both the physical and spiritual aspects of hunger and the resulting psychological state.

Methods:

This research employs a qualitative approach, analyzing the content of "Tam" through close reading and thematic analysis. The study also considers the poet's biographical context and literary influences, drawing on interviews and previous studies about İhsan Deniz's work.

Results:

The analysis reveals that İhsan Deniz's depiction of hunger in "Tam" is multifaceted, encompassing physical deprivation and spiritual yearning. The poem portrays hunger as a profound experience that leads to introspection and spiritual awakening. The unique formatting of the poem, with significant spaces between lines and verses, visually represents the emptiness and longing associated with hunger.

Discussion:

İhsan Deniz's "Tam" is not only a reflection of personal and physical hunger but also an exploration of existential and spiritual emptiness. The study highlights how Deniz's use of metaphysical elements and his distinctive poetic style contribute to the depth and complexity of the theme. The poem's structure and language create a powerful sense of absence and desire, emphasizing the transformative potential of hunger.

Conclusion:

İhsan Deniz's "Tam" offers a rich and nuanced exploration of hunger, blending personal experience with broader existential themes. This research underscores the significance of hunger in Deniz's poetry, illustrating how it serves as a catalyst for both personal and spiritual growth.

Süleyman AKDAS

The findings contribute to a deeper understanding of Deniz's work and its place within contemporary Turkish literature.

